

En guide till Sveriges riksdag

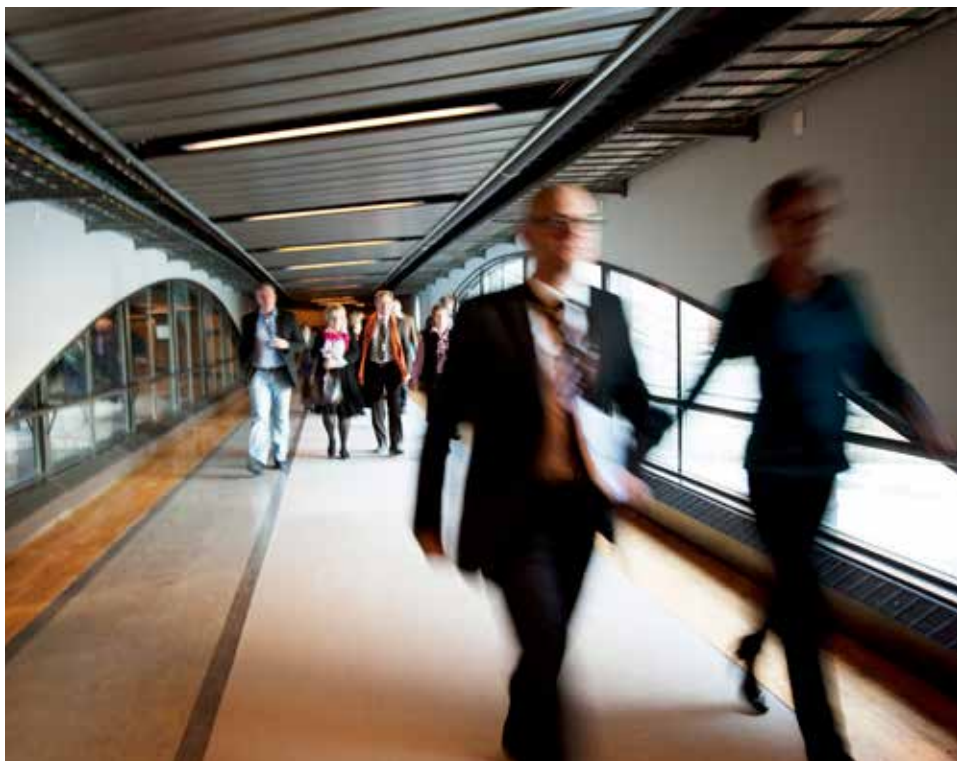

Riksdagshuset på
Helgeandsholmen
mitt i Stockholm är
centrum för den
svenska demokratin.
Här beslutas om lagar
och om statsbudgeten.
Följ med på en rundtur
i Riksdagshuset!

RIKSDAGSHUSET invigdes 1905. Då hade de tidigare lokalerna på Riddarholmen blivit trånga, dragiga och omoderna. Men också det nya huset på Helgeandsholmen blev med tiden för litet, och 1983 länkades det ihop med det gamla Riksbankshuset som har den karakteristiska halvmåneformade fonden mot vattnet.

KULVERTAR Sju av riksdagens hus binds samman genom ett kulvertsystem. En av gångarna är belägen under bron över Stallkanalen, Stockholms mittpunkt, som binder samman Mälaren med Östersjön. Gången kallas för Rännarbanan eftersom ledamöterna springer – ränner – här när de har bråttom till kammaren. När signalen ljuder för omröstning har de åtta minuter på sig.

PLENISALEN Kammaren är riksdagens hjärta. Det är här de folkvalda ledamöterna debatterar och fattar beslut. Ledamöterna är placerade efter valkretsar, oavsett partitillhörighet. Ljuset strömmar in från stora fönster under taket och lyser upp väggpanelerna i björk. På åhörarläktaren finns platser för besökare och press.

LEDAMOTSRUM Att vara folkvald riksdagsledamot är ett uppdrag utan bestämda arbetstider och med långa arbetsveckor. Längre fanns det varken arbetsrum eller övernattningsbostäder för ledamöterna. Handlingarna förvarades i en pulpet i kammaren. I dag får varje ledamot ett eget arbetsrum i något av riksdagens hus.

BANKHALLEN innanför huvudentrén i Västra riksdagshuset är en central mötesplats i riksdagen. Här finns restauranger, post och servicecenter. Namnet minner om tiden då detta var Riksbankens hus.

TRAPPHALLEN När man går in genom den pampiga entrén till Östra riksdagshuset, som ligger granne med Slottet, möts man av den stora trapphallen med kolonner och trappor i olika slags marmor. Den används till exempel när kungen öppnar riksmötet varje år i september.

FINANSUTSKOTTET I Östra riksdagshuset finns alla utskottens sammanträdesrum. Ett av dem är finansutskottets sessionssal som ligger i riksdagens gamla kulturskyddade handbibliotek. Rummet fungerade tidigare också som läsesal. I de höga bokhyllorna står inbundna riksdagsprotokoll.

SAMMANBINDINGSBANAN I Östra riksdagshuset finns de bägge kamrarna kvar från tvåkammarriksdagens tid. De förbinds med ett 45 meter långt galleri – Sammanbindningsbanan. Förr samlades ledamöterna här mellan debatterna. I dag fungerar den som riksdagens stora festrum. I mitten finns ett kupolformat innertak inramat av 24 länsvapensköldar.

ANDRAKAMMARALENS åttakantiga rum har kvar originalinredningen från 1905. Freskomålningar runt väggarna inramar ett välvt glastak som släpper in dagsljuset. Här samlas nuförtiden den största partigruppen för diskussioner. Här håller också konstitutionsutskottet, KU, ibland sina utfrågningar.

RIKSDAGSBIBLIOTEKET är ett av Sveriges största specialbibliotek för samhällsvetenskap och juridik. Det är ett av få parlamentsbibliotek i världen som är öppet för allmänheten. Där kan man låna böcker eller läsa riksdagstrycket. Riksdagsbiblioteket är också depåbibliotek för både EU och FN.

DEMOKRATIVERKSTADEN I Gamla stan bedriver riksdagen en demokrativerkstad där elever i årskurserna 7–9 kan bli ledamöter för en dag i ett interaktivt rollspel. Riksdagshuset besöks varje år av över 100 000 personer som går med på visningar eller besöker åhörarläktaren.

SVERIGES STYRELSESKICK är parlamentariskt. Det innebär att regeringen bara kan styra landet så länge som den har riksdagens förtroende och stöd för sina förslag.

Riksdagen är därmed Sveriges högsta beslutande organ, och regeringen utför riksdagens beslut. Kungen har i dag endast representativa uppgifter i sin roll som statschef.

VART FJÄRDE ÅR i september har alla röstberättigade medborgare rätt att välja vilket politiskt parti som ska representera dem i riksdagen. Statsministern, som utser regering, väljs av riksdagen. De viktigaste uppgifterna för de folkvalda riksdagsledamöterna är att stifta lagar, att besluta om statens budget och att kontrollera regeringen.

Riksdagens arbetsår kallas för riksmöte. Under hösten behandlar riksdagen framför allt statsbudgeten, och under våren stiftas lagar.

I KAMMAREN DEBATTERAR ledamöterna olika ärenden och fattar beslut. Där anordnas också bland

Talmannen är ordförande i kammaren och leder också riksdagsarbetet. Det är på talmannens förslag som riksdagen utser statsminister, vilket är unikt för Sverige. I de flesta andra demokratier är det statschefen (monarken eller presidenten) som har denna uppgift.

annat partiledardebatter samt allmänpolitiska och aktuella debatter. Vid så kallade interpellationsdebatter svarar regeringens ministrar på frågor som

FRÅN FÖRSLAG TILL LAG

1. De flesta nya lagar börjar med ett förslag från regeringen, en proposition.

Motioner

Riksdagsledamöter

Riksdagens kammare

4. Utskottet förbereder och skriver ett betänkande med förslag till beslut.

Utskott

Partigrupper

Betänkande

6. Riksdagen debatterar och fattar beslut i kammaren om den nya lagen eller lagändringen.

Riksdagens kammare

Riksdagsskrivelse

Regeringen

2. Riksdagsledamöter kan också lämna förslag som kallas motioner. Motionerna är ofta motförslag till regeringens propositioner.

3. Propositioner och motioner lämnas till kammaren. Förslagen skickas sedan till ett utskott.

5. Partierna i riksdagen diskuterar lagförslaget i sina partigrupper och bestämmer vad man ska tycka om det.

7. Regeringen får veta vad riksdagen har beslutat om i en riksdagsskrivelse. Sedan ska regeringen se till att beslutet träder i kraft.

ledamöterna i förväg ställt skriftligen. Det är ett sätt för riksdagen att kontrollera regeringen.

Allt som sägs i kammaren är offentligt och publiceras i protokoll. Allmänheten och medierna kan lyssna till debatter och följa omröstningar från ähörarläktaren eller via webb och tv.

RIKSDAGEN FATTAR VARJE ÅR tusentals beslut. Förslagen kommer oftast från regeringen i en proposition. Men de kan också komma i form

Ledamöterna i Sveriges riksdag beslutar om lagar och om statens budget. Men även EU kan besluta om lagar som ska gälla i Sverige.

av motioner från riksdagsledamöterna. Innan riksdagen fattar beslut ska förslagen behandlas i ett utskott.

Det finns 15 utskott som har hand om olika ämnesområden, exempelvis miljö- eller utbildningsfrågor. Varje utskott är en ”miniriksdag” med 17 ledamöter från de olika partierna.

Som ”motförslag” till regeringens proposition lämnar ofta oppositionspartier eller enskilda ledamöter in motioner. Därefter arbetar utskottet fram ett förslag till riksdagsbeslut.

Riksdagens konstitutionsutskott, KU, kontrollerar efter anmälan från ledamöter huruvida ministrarna följt reglerna för regeringens arbete. KU:s utfrågningar av ministrar brukar sändas i tv.

SVERIGE ÄR MEDLEM i Europeiska unionen, EU. Vissa beslut om lagar fattas därför på EU-nivå. Regeringen företräder Sverige i EU:s ministerråd men måste rådgöra om sin politik med riksdagen. Det gör man först i utskottsarbetet och sedan i EU-nämnden som är partisammansatt på sam-

ma vis som utskotten. Regeringen förväntas följa EU-nämndens ställningstagande.

DEMOKRATI betyder folkstyre. Det innebär att vi inte bara har rätt att välja ledamöter till riksdagen utan också har rätt till fri och öppen information och debatt. Därför är både tryckfriheten och yttrandefriheten inskrivna i grundlagen i Sverige. Att fritt få uttrycka sina åsikter är en av grundpelarna i en modern demokrati.

URSPRUNGET TILL SVERIGES

RIKSDAG ligger långt tillbaka i tiden. Från början möttes rikets styresmän under bar himmel för att fatta beslut. Ett av de första möten man känner till ägde rum i Arboga 1435. Men det dröjde ända till 1921, då allmän rösträtt infördes, innan riksdagen utsågs i demokratiska val.

Under århundraden hade vi en riksdag som bestod av de fyra samhällsständerna adel, präster, borgare och bönder. I mitten av 1800-talet ersattes ständsriksdagen av en riksdag med två kamrar dit en begränsad del av den

Kerstin Hesselgren och Elisabeth Tamm var två av de fem kvinnor som tog plats i riksdagen efter valet 1921. I dag har den svenska riksdagen 46,1 procent kvinnliga ledamöter.

manliga befolkningen fick välja ledamöter.

Tvåkamarsystemet bestod även efter den allmänna rösträttens införande. Först 1971 fick riksdagen en enda kammare som i dag har 349 folkvalda ledamöter.

Informationsvägar till riksdagen

WWW.RIKSDAGEN.SE

På riksdagens webbplats finns heltäckande information om arbetet i riksdagen, aktuella ärenden, ledamöterna, m.m.

RIKSDAGSINFORMATION

Riksdagsinformation svarar på frågor om riksdagens arbete och beslut.

E-post: riksdagsinformation@riksdagen.se

Tel: 020-349 000.

GUIDADE VISNINGAR

Riksdagshuset visas för allmänheten. Besöksgrupper måste boka studiebesök i förväg.

E-post: besöksbokning@riksdagen.se

Tel: 08-786 48 62

Fri entré. Ingång: Riksgatan 3, Stockholm.

ÅHÖRARLÄKTAREN

Läktaren i plenisalen är öppen för allmänheten när kammaren sammanträder.

Ingång: Riksgatan 3, Stockholm.

RIKSDAGSBIBLIOTEKET

Riksdagsbiblioteket är öppet för allmänheten.

E-post: biblioteket@riksdagen.se

Tel: 020-555 000

Ingång: Storkyrkobrinken 7A, Stockholm.

SVERIGES
RIKSDAG